

átnyúlva a D-i oldal sávalapjába. Nyugati oldalán, az É-i sarokban egy salakos, vörösesbarna folt jelentkezett az árok alján. Ez utóbbi cölöpgödör bontása során nagyméretű, vesszőlenyomatos égett paticsdarab került elő nagyobb mennyiségben, ill. kevés, 1–2 darab római kerámiatöredék. A gödröt az árok szűkössége miatt nem tudtuk teljesen kibontani, ezért 18 m²-t rábontottunk. Kibontakozott egy mészegető kemence égetőtere, ill. sekély munkagödre. Az égetőrész alsó harmada maradt meg, belsejében nagy mennyiségű félig átégett mészkővel, ill. az alján jó minőségű égetett mésszel. A fűtőnyílás D felé nézett. A szájnyílás függőleges oldalai kiégett agyagból álltak, míg a nyílás tetejét két nagyméretű, faragott kővel fedték le. A fűtőcsatorna Ny-i és K-i oldalán egy-egy padka futott, erre helyezték körbe az égetésre szánt, sorba rakott köveket. A csatornában az égetett mész alatt kevés barna hamut találtunk. Leletanyag gyakorlatilag elenyésző volt, a felső barna földdel kevert törmelékes betöltésben találtunk 1 db imbrextöredéket. A valószínűsíthetően római kori objektum Ny-i oldalát egy későbbi beásással részben elbontották, a megmaradt falszakasz rossz állapotú. A későbbi beásás bontása során, a réteges betöltés közepén római kori tetőfedő téglá töredékét gyűjtöttük, ill. áglyenyomatos, kiégett tapasztásdarabokat.

A D-i házhely területén, a 3695/47–48 hrsz. ingatlanokon régészeti objektum, szórvány leletanyag nem került elő.

CSIRKE ORSOLYA

30. Balatonszabadi határa

(Somogy megye) B, Ró, Á, Kö

2009. április 2-án Balatonszabadiban végeztünk régészeti helyszínelést két lelőhelyen.

Akol-hegy (KÖH 45030): Hadszintérkutatás közben középkori lelőhelyre utaló kiemelkedésről kaptunk értesítést. Bejárás során nagy kiterjedésű őskori (középső bronzkor, urnamezős kultúra?), római kori, Árpád-kori és középkori lelőhelyet találtunk. A domb, fekvésénél fogva, alkalmas lehetne egy egykori templom helyének, de erre utaló nyomokat nem találtunk.

Sashalom (KÖH 19395): A Balatonszabadi-siómárosi temetőben található a Sashalom vagy más néven a Basahalom. A temetőrendezéssel kapcsolatban ezt a kiemelkedést is kitisztították, most jól megfigyelhető egy nagy mesterséges kiemelkedés. Ettől Ny-ra egy kisebb domb van, ez talán a temető területrendezésekor alakult ki. A két kiemelkedésen leletet nem tudunk gyűjteni. A nagyobb kiemelkedés esetleg határjelző pont, megfigyelőhely vagy különösen nagyméretű halomsír lehetett.

Munkatársak: Molnár István, Nyári Zsolt.

HONTI SZILVIA – NÉMETH PÉTER GERGELY

31. Balatonszentgyörgy, Országút mellett (KÖH 60690)

(Somogy megye) U, Ró

A Balatonszentgyörgy és Marcali közötti út melletti lelőhelyről Eöry Béla gyűjtéséből ismerünk számos, több korszakba tartozó leletet.¹ A lelőhely a település K-i szélénél kezdődik, a 2009. március 30-án végzett helyszíni szemlénken a frissen szántott felszínen, jó megfigyelési viszonyok mellett, a fedett K-i szélének kivételével, be tudtuk járni. Sok őskori (DVK) kerámiatöredék mellett töredékes kőeket, több magkövet és pattintékot találtunk, az egész területen. A lelőhely középső részén kisebb római villa nyomai látszódtak. A római leletek nem az egész területen szóródtak, mint az őskoriak, hanem a kőépület környékén és attól DNy-ra. Több fazékperemet, fedőtöredéket és egy bronztárgyat találtunk (ez utóbbi őskori is lehet). A lelőhelyet D-ről egy természetes dombvonulat zárja le.

Munkatárs: Nyári Zsolt.

NÉMETH PÉTER GERGELY

32. Balatonudvari, Fövényes

(KÖH 34694)

(Veszprém megye) A, H, Á

A 2002-ben vízvezeték-fektetés közben előkerült avar és 10–11. századi temető feltárását 2009-ben folytattuk. Újabb 119 sír látott napvilágot, a feltárt sírok száma 233. Végig lehetett követni a temető K-i szélét, a D-i oldalon a 71. sz. út jelentette a határt. Ugyanakkor kiderült, hogy a temető, a 20–24 m széles völgyben É-i irányba tovább folytatódik.

A korábbi tapasztalatoknak megfelelően, a felső rétegben Ny–K-i tájolású, 10–11. századi sírok, alattuk ÉNy–DK-i tájolású, késő avar kori, 9. sz. elejei temetkezések voltak. A különböző korú sírok (kivéve a 141. számú) nem bolygatták egymást. Ugyanakkor különösen a feltárt terület D-i széléhez közel, a közép avar korra keltezhető, gazdag mellékletű temetkezések is voltak. Közülük több ki volt rabolva, ami egyértelműen a késő avar kori népességhez köthető.

2009-ben 60 közép és késő avar, 58 darab 10–11. századi sírt tárunk fel, ill. egy állatcsontvázat (kutya?) tartalmazó sír és egy Árpád-kori, edénytöredékeket tartalmazó objektum is előkerült. Három sírban két-két csontváz feküdt.

A közép avar korra datálható férfisírok közül kiemelkednek a bronz- vagy ezüstlemezről préselt övgarnitúrát, nyílcsúcsokat, varkocsszorítókat, fülbevalókat tartalmazó sírok. Ezek között is gazdagabb leletanyagot tartalmazott a 195. sz. sír, amelyben arany fülbevalók, ezüstlemezről préselt varkocsszorítók, ezüstlemezről préselt övgarnitúra, fatokban szablya, nyílcsúcsok, vaskés, vaskarikák voltak. A női sírok közül érdemes

¹ Rippl Rónai Múzeum Gyarapodási naplósám: 88/104.